

Industrilisten over kemikalie-klassificeringer er offentliggjort

Hvordan læses og bruges listen. Få svarene her.

Af Lars Bugge, Chymeia

Industrilisten gør det muligt at søge klassificeringer (dvs. angivelse af farligheden) på samtlige farlige stoffer i EU. Derfor har listen været ventet med længsel. Spændingen blev udløst, da listen blev lanceret den 13. februar i år. Det skete efter at deadline for offentliggørelsen var blevet udskudt flere gange.

Det var ikke en nyhed, der trak overskrifter i den landsdækkende presse. Men for alle der arbejder med kemikaliesikkerhed, er listen et stort fremskridt. Tidligere kunne man nemlig kun søge klassificeringer på de stoffer, der var på "Den harmoniserede liste" eller "Listen over farlige stoffer". Men med Industrilisten er det nu muligt også at søge CLP-klassificeringer på selvklassificerede stoffer. Det gør arbejdet lettere for mange, og på sigt vil det sandsynligvis medføre et kvalitetsløft i stofernes klassificering.

Regulerede/harmoniserede stoffer og selvklassificerede stoffer

Vores viden om farligheden af et stof kan komme to steder fra. Det kan være på den harmoniserede lovgivningsliste (= CLP-versionen af "Listen over farlige stoffer"), og man taler om en harmoniseret klassificering. Men hvis et stof ikke er omfattet direkte af denne lovgivning, så skal vores viden om kemikaliet farlighed komme fra leverandøren. Disse stoffer kalder man selvklassificerede. De defineres som alle andre end de regulerede/harmoniserede stoffer. Selvklassificeringen skal foretages af den, der bringer stoffet på markedet i EU (dvs. producent eller importør til EU).

Mange har prøvet at indkøbe samme kemikalie fra to forskellige leverandører for at opdage, at det samme stof blev leveret med to forskellige klassificeringer. Det kan man opleve som en fejl, men faktisk kan det blot være udtryk for, at de to leverandører har forskellige data til rådighed for at vurdere farligheden.

Typisk har stoffer en objektiv farlighed. Den kender vi bare ikke. Derfor må vi forsøge at afdække farligheden via forsøg og teori. Hvis to leverandører har forskellige data til rådighed, så vil det være svært at sige hvem, der har ret, uden at fortage et større studie af de forskellige forsøg. Det er grunden til, at man i kemikalielovgivningen (REACH) stiller krav til, at leverandører skal dele data i de såkaldte SIEF-grupper. Denne forpligtelse til at dele data og blive enige om en fælles klassificering gælder for de fleste registreringspligtige (høj-tonnage) stoffer.

Hvordan læses et opslag i Industrilisten

I Industrilisten kan man finde både harmoniserede og selvklassificerede stoffer. Hvis man foretager et opslag på et lovgivningsreguleret stof, vil man få et resultat, der er delt i to. Øverst vises den klassificering, der er på den harmoniserede liste. Nedenunder vises alle notificeringer på det pågældende stof.

De notificerede klassificeringer er ikke altid lig med den har-

moniserede klassificering i CLP-forordningen. Det skyldes, at den harmoniserede liste ikke er en facitliste, men kun en minimumsliste. Hvis man har data, der underbygger en strengere klassificering, så skal den strenge klassificering notificeres. Man må dog ikke klassificere mildere, selvom man har data, der kan underbygge dette.

Når man laver et opslag på et selvklassificeret stof, ser resultatet i Industrilisten lidt anderledes ud. Her ser man således kun de notificerede klassificeringer, og der vil typisk være mange forskellige klassificeringer for samme stof - fordi forskellige leverandører har vurderet farligheden forskelligt.

I listen kan man også se, hvilke klassificeringer der hyppigst anvendes ved selvklassificeringen. En klassificering kan være anmeldt af 216 leverandører - en anden kan være anmeldt af 1129 leverandører osv. Se eksempel i illustrationen. Men hyppigheden af en klassificering siger ikke nødvendigvis noget om validiteten (gyldigheden) af de data, der ligger bag klassificeringerne. Selvom en klassificering kun er anmeldt af én leverandør, kan disse data i princippet godt være bedre end den klassificering, der er anmeldt af 117 andre.

Der er dog en kvalitetsindikator i listen. Ud for nogle af klassificeringerne vil man se et grønt flueben. Det betyder, at denne notificering er udført af en SIEF-gruppe. Dvs. at flere leverandører har delt data med hinanden, inden de anmeldte klassificeringen. Det er alt andet lige en kvalitetsindikator.

Hvad kan Industrilisten bruges til?

Når Industrilisten ikke uden videre kan bruges som en facitliste, så er det fordi et grundprincip i kemikalielovgivningen er, at data skal følge stoffet. Selvom det kan være fristende at hente data fra Industrilisten frem for at bruge data fra ens leverandør, så kan man ikke bare gøre det. For de data, der følger med stoffet/produktet, skal som udgangspunkt bruges.

Hvordan man bruger listen afhænger dog af, hvem man er. Hvis man er konsulent/ekspert, der skal udarbejde en klassificering for et produkt, så er listen et fremragende værktøj i den

■ Baggrund

Senest januar 2011 skulle samtlige farlige stoffer på det europæiske marked notificeres (anmeldes) med en klassificering. Kravet omfattede alle, der bragte et stof på markedet i EU uanset mængde. Notificering skulle ske til ECHA (det europæiske kemikalieagentur). Hvis nye stoffer bringes på markedet, eller eksisterende stoffer ændrer klassificering, skal det ligeledes notificeres. Industrilisten opdateres altså løbende. For nye stoffer skal notificeringen ske senest en måned efter, at stoffet er markedsført.

Notified classification and labelling

General Information

EC Number	CAS Number	IUPAC Name
215-137-3	1305-62-0	CALCIUM DIHYDROXIDE

Notified classification and labelling according to CLP criteria

Classification			Labelling		Specific Concentration limits, M- Factors	Notes	Number of Notifiers	Joint Entries	View
Hazard Class and Category Code(s)	Hazard Statement Code(s)	Hazard Statement Code(s)	Supplementary Hazard Statement Code(s)	Pictograms Signal Word Code(s)					
Eye Dam. 1	H318	H318		GHS05 Dgr			1129		
Skin Corr. 1B	H314	H314		GHS05 Dgr			764		
Skin Irrit. 2	H315	H315		GHS07 GHS05 Dgr			746	✓	
Eye Dam. 1	H318	H318							
STOT SE 3	H335	H335							
Eye Dam. 1	H318	H318		GHS07 GHS05 Dgr			216		
STOT SE 3	H335	H335							

Uddrag af opslag i Industrilisten på calciumdihydroxid.

ekspertvurdering, der skal ligge til grund for den klassificering, der formidles.

Hvis man er en virksomhed, der bruger stoffet i sin produktion, så kan man bruge Industrilisten til at foretage et opslag, hvor man kontrollerer den klassificering, man har fra sin leverandør. Hvis man kommer i tvivl om leverandørens klas-

Her findes listen

Listen kan findes på ECHA's hjemmeside "echa.europa.eu" - vælg [Information on Chemicals] - og vælg [Search the C&L Inventory database], som er Industrilistens engelske navn.

sificering er korrekt, så skal man reagere på samme måde, som hvis man finder fejl i leverandørens oplysninger: Man skal tage kontakt til leverandøren. Med baggrund i Industrilisten kan man spørge sin leverandør, hvorfor en given klassificering afviger fra, hvad der synes at være normen (f.eks. baseret på hyppighed).

I dag er Industrilisten kendetegnet ved mange forskellige notificeringer af samme stof. Men nu hvor klassificeringerne er offentlige, så vil det i sig selv føre til øget dialog, og man vil forvente, at der vil ske en ensretning med tiden.

I det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA) arbejdes der på at etablere en platform, hvor virksomhederne kan diskutere klassificeringen af stoffer på listen og udveksle informationer. Forhåbningen er, at dette på sigt vil føre til en større grad af harmonisering, hvad angår de selvklassificerede stoffer.

Overblik

Den opmærksomme læse vil have bemærket, at der i artiklen er anvendt tre forskellige stofgrupper i relation til lovgivningen. Et

overblik kræver således, at man forstår forskellene mellem de tre grupper af stoffer.

De regulerede/harmoniserede stoffer er de stoffer, der er optaget i lovgivningen med en klassificering, dvs. de stoffer som er på CLP-forordningens bilag VI, tidligere kendt som "Listen over farlige stoffer".

De notificerede stoffer er alle stoffer (i EU), men listen er særlig interessant for de selvklassificerede stoffer, altså alle dem som ikke kan findes i CLP-forordningens bilag VI. Det er ikke en facitliste, men en liste der viser spændvidden i klassificeringerne. Listen vil også komme til at indeholde de ikke-klassificerede stoffer, der er registreret under REACH.

De registrerede stoffer er de stoffer, som har været gennem den registreringsproces, der er en del af REACH. Arbejdet sker hovedsageligt i såkaldte SIEF-grupper, som deler og indhenter data, indtil de får registreret en klassificering af stoffet. Stofferne kan kendes på, at de har et fået REACH registreringsnummer.

E-mail-adresse
Lars Bugge: lb@chymeia